

Sayı: 81

Öz: Elektrik Fabrikası hakkında rapor.

UMUM MÜDÜRLÜĞE

Silâhdar Santralının 1958 yılı faaliyeti ve yapılacak işleri hakkında mücmel ve muhtasar rapor.

1958 yılı durumunu kâfi vuzuhla belirtebilmek üzere, 1957 yılının ana hatlarının hatırlanması faydeli görüldüğünden:

1957 yılının Silâhdar Santrali istihsali, 247.031.270 Kws olup, 235.738.330 Kws şebekeye verilmiş, diğer taraftan Umraniyeden 322.750.000 Kws alınmak suretiyle umum şebeke 558.488.330 Kws olmuştur. Buna mukabil Fabrikada 149.219 ton yaş kömür veya buna tekabül eden 138.698 ton % 3 rutubetli kömür yakılmıştır. 1957 yılının puantı 14.11.1957 günü saat 17.30 da 133 MW. olmuştur. 1957 yılı zarfında Silâhdar Santralından en fazla verilen takat, Umranıye merkezini besleyen 150 KV. luk hatların arızasına rastlayan 2.12.1957 günü 120 MW. olmuştur. Bu takatin temininde elde bulunan 6-10 kömürü istimal edildiğinden, soğutma sularının soğuk bulunmasına rastlayan kış devresinde bulunulduğundan, kazan ve makine bakımından bir güçlük çekilmemiş, 10/35 KV. yükseltici posta tesisatımız % 10 kadar bir sürçarjla ve kış dolayısıyla tam bir emniyetle çalışmak suretiyle karşılamıştır.

1958 yılı azami yük puantı 145 MW. olacağı tahmin edilmektedir.

1 - KAZANLAR: Müesses takati makinelerimizin mecmu vasatî sarfiyatına göre, kış ve bahar aylarında 130 MW., yaz aylarında ise 100 MW. civarında bulunan dört kazan dairesi muhteviyatı 14 kazanda 1958 yılı zarfında esaslı revizyonu mucip bir durum ve faaliyet bulunmamaktadır. Filhakika, II no. lu kazan dairesinin tevdidi mukarrer ve siparişe geçilmiş bulunmakla beraber, gerekli döviz transferinin henüz temin edilememiş bulunması dolayısıyla, bu dairenin 1958 yılında aynen elimizde kalması pek muhtemel görülmektedir. Bununla beraber dövizin kısa bir zamanda temin edilerek, siparişin fiilen tahakkuku mümkün

olduğu takdirde, bu 4 kazanın servisten çıkarılıp sökülmesi halinde Fabrikamız kazan kapasitesi 20 MW lık bir kayba uğrayacak, kış ve bahar aylarında ve elverişli kömür tesadüf etmesi halinde 110 MW. ve yaz aylarında da 80 MW lık bir ihtiyaca cevap verebilecektir.

2 - MAKİNELER : Altı gruptan mürekkep makine müesses takatimizde kazanlara muvazi olarak kış ve bahar aylarında 130 MW ve yaz aylarında ise 100 MW. civarındadır. Bu gruplardan:

a) VI no.lı grup bilhassa yüksek tazyik 13 üncü kademe karnatlarının tebdili zarureti ile en uygun olarak Nisan-Mayıs ayları zarfında 1,5 aylık kadar bir umumî revizyona tâbi tutulması zarurî bulunmaktadır. Bu duruma göre, bu makinenin bahardaki revizyonu müddetince silâhdar müesses takatı 100 MW.'a tenezzül edecek ve bu revizyon, suların 25 C^o yi tecavüz etmesi zamanına rastlaması halinde ise, fiilî verilebilecek azami takat 70-75 MW. civarında olacaktır. Bittabîf bu esnada diğer makinelerde zarurî tamirlerin zuhur etmesi halinde ise servis harici kalacak makinenin takatı ile mütenasip olarak daha da tenezzül edecektir.

b) I no.lı grubun malûm olduğu üzere, hâlen serviste bulunan generatör rotoru servise kondüğundanberi muhtemelen ayar parçalarından birinin mevzu bulunduğu mahallinde gevşek kalmış bulunmasından ileri gelen ve düşük devirlerde duyulabilen ve merak ve endişeyi mucip olmakta bulunan bir tıkırtısı vardır. A.E.G.'ye tamire gönderilmiş bulunan eski rotor gümrüğe vurut etmiş bulunmakta ve yakında Fabrikamıza sevki beklenmektedir. Bu münasebetle, bu grupta da bu rotor tebdili işi bulunmakta ve bu münasebetle grubun 15 ilâ 20 günlük bir revizyona tâbi tutulması da iktizâ etmektedir. Bu revizyon ise, VI no.lı grubun revizyonunun gecikme ihtimali halinde evvelden ve aksi halde sonradan yapılacaktır. Bittabîf bu grubun revizyonu müddetince Fabrikamız müesses ve fiilî takatı VI no.lı grubun revizyon devresine nazaran 8 ilâ 10 MW. kadar lehte olacaktır.

c) V no.lı B.B.C. grubunun kondansör boruları malûm olduğu üzere, vaktiyle yedeği bulunmadığından I no.lı gruba ait yedek borular kullanılmıştır. 1 mm kadar kutur farkı olan bu borular, nisbeten zayıf bulunan makinate yerlerinden ve suların muzır tesiri ile zaman zaman delinmeğe başlamıştır. Yaz aylarında soğutma sularının madenî emlâh kesafeti artarak delinmelerde müessir tuz kaçaklarının meydana gelmesi ve tevali ederek makinenin servis halini sekteye uğratması muhtemel görülmektedir.

Bu gibi bir hal ile karşılaşılması halinde, zaruri olarak bu boruların mevcut yedekleri ile tebdili gerekecek ve bu ameliye 8 ilâ 10 gün kadar sürecektir. Bu müddet süresince durum I no.11 grubun revizyon durumuna tekabül edecektir. Bu zaruretin VI no.11 grubun revizyonuna rastlaması halinde ise 15-20 MW lık munzam bir menfi tesiri olacaktır. Bittabi böyle bir pozisyona düşmeğe gayret edilecektir. Diğer makinelerde 1958 yılı için zaruri bir revizyon durumu şimdilik mevcut değildir. Diğer taraftan, yine döviz tehiri dolayısıyla henüz tahakkuk safhasına girmemiş bulunan yeni III no.11 grubun gerekli dövizini, kısa zamanda temin edilebildiği takdirde, yerinin inzarı için mevcut eski III no.11 A.E.G. grubunun sökülmesi ihtimali belirecektir ki; bu cihete gidildiği takdirde, Fabrikamız yeni grubun işletmeye vaz'ına kadar müesses takatinden 10 MW kayba uğrayacaktır. Ancak, 1958 yılı için bu ihtimal zayıf olarak görülmektedir.

3 - ELEKTRİK: Malûm olduğu üzere, hâlen Fabrikamız elektrik tesislerinin gücü, 10 KV luk bar ve teçhizatı aranan emniyeti haiz olmamak şartıyla, makine ve kazan müesses takatine denk bulunmaktadır. Fabrika elektrik tesislerinden :

a) 10 KV luk bar dairesinin yüksek kesme takatli pnömomatik sistem disjonktör, seksiyoner ve teferruatı fabrikasından sevk edilmiş ve fakat, henüz gümrüğe dahi vurut etmemiş bulunmaktadır. Diğer taraftan bu dairenin barlarının takviyesine müteallik siparişin de bunu takiben gelmesi beklenmektedir.

İşletmenin haleldâr olmadan yapılması gereken tebdil ve montaj işi bilhassa silâhdarın zaman zaman yüklü çalışarak her iki barı da kullanma mecburiyetinde kalması ve ayrıca barların az mesafeli ^{kazan} ~~kurum~~ zaman kısımlarını ihtiva etmesi bakımından ayrı bir önem ve nezaket arz etmektedir. Bu itibarla, bu işlerin firma mütehassıslarınca ve firma mesuliyeti altında icrâsı derpiş edilmiş ve bu husus dahi firmaya sipariş edilmiş bulunmaktadır. Bu duruma göre, malzemesi peyderpey gelecek olan bu montaj işinin, bu yılın yaz aylarında başlaması muhtemel ise de, daha ziyade gelecek yıllara intikali daha muhtemel bulunduğu gibi, bilhassa silâhdarın yükü bakımından (iki barın da istimali bakımından) bu işin 154 KV luk Boğaz atlamasının servise girmesinden ve silâhdarın hiç olmazsa bir müddet için yüklü çalışmasına ihtiyaç hâsıl olmayacak, ana irtibatların tesisi zamanına terk edilmesi belki daha uygun düşecektir.

Ayrıca, 10 KV luk kısımda dahili sarfiyat sisteminin de emniyete alınması hüdusu, Siemens firmasınınca etüd edilmiş bu - lunmakla beraber, henüz bir karara varılmamış bulunmaktadır. Ayrıca, 10 KV luk plâtfom tesisatı da esas itibariyle islâha muhtaç bulunmakta ise de, şebekece gerekli teçhizatın temin edilememekte bulunması ve diğer taraftan işletmenin devamı zarureti, bu kısımda arzu edilen bir islâha imkân vermemiştir. Bununla beraber, şebekenin daha ziyade 35 KV'a tebdili muvacehesinde, bu plâtfom tesisatının daha bir müddet işletme ihtiyacına uygun onarımlarla iktifa edilmesi de maslahata daha uygun düşebilir.

x b) 35 KV luk posta tesisleri; 5 yükseltici transformatör şina teçhizatından müteşekkil olarak 80 MVA müesses takatindeki bu tesisatın, 35 KV luk şehir şebekesi tesisatının bugünkü ihtiyacını güçlkle karşılayabilmekte bulunduğu 1.12.1957 günü vukua gelerek 50 saat devam eden Umraniye merkezi umumî inkıtai mü - nasebetiyle müşahede olunmuştur. Bu itibarla; bir yandan artan şehir ihtiyacı, diğer yandan 10 KV luk tevziatın peyderpey 35 KV'a kalbi cihetine gidilmesi, bu tesisatın da takviyesi gerektirmiş, mevcutların yerine beheri 25 MVA lik 5 transformatör tesis ve siparişi derpiş edilmiş ve tekemmülüne çalışılmakta olduğu gibi, buna muvazi olarak 35 KV luk barların, disjonktör, seksiyoner ve teçhizatının, enterkollekte şebekenin gerektirdiği kısa devre cereyanlarına mütehammil olarak tebdil ve tesisi için firma tekliflerine intizâr edilmektedir.

Bu duruma göre, 35 KV luk tesisatımız 1958 yılında mevcut kıymetini aynen muhafaza edecektir.

4 - SOĞUTMA SUYU TESİSLERİ: Mevcut tesislerden bilhassa I-II-III-IV no.11 gruplarımızın soğutma suyunu temin eden, iç havuzu besleyen üç kanalıımız ihtiyacı kâfi emniyetle temin edememektedir. Yeni III no.11 grubun soğutma suyu dere sahilinde tesis edilecek ayrı priz noktasından pompalar ve boru vasıtası ile sevk edilerek temini ve bu tesisatın ilerde tebdili mukarrer IV no.11 gruba da yetecek kudrette vücade getirilerek, daha ehven maliyeti gözetilmek suretiyle tesisi derpiş edilmekte ise de, bu hususlar grup siparişinin tahakkukuna bağlı bulunmaktadır. 1958 yılında mevcut tesislerimiz aynı kıymetini muhafaza edecek ve ancak iç havuzun emniyetini sağlamak üzere, dış havuzdan pompaj suretiyle su nakli için muvakkat bir tertibat vücade getirilecektir.

Suların muzır halinin öntümüzdeki yaz ve sonbahar aylarında da aynen devam edeceği pek muhtemeldir. Bu husustaki tesirler de devamlı onarımlarla karşılanmaktadır. Diğer taraftan kömür tahliye rihtiminin civarı taranmış ve taranmaya devam edilmekte ise de, Fabrika soğutma suyunun emniyetini sağlayabilmek için, priz noktalarının bulunduğu Alibeyköy deresi manşabının Fabrika imtidadınca esaslı bir surette taranarak derinleştirilmesi ve halini uzun müddet muhafaza edebilmek için etrafının muntazam rihtim haline getirilmesi hususu elyövm bir ihtiyaç halinde durmaktadır.

5 - KÖMÜR TESİSATI: Gerek eski, gerek yeni kömür tesisatı Fabrikanın yüklü çalıştığı zamanlar ihtiyacı müştereken karşılamak suretiyle ve ancak karşılayabilmektedir. Gerekli yedek malzemesi temin edilememekte bulunan bu tesisler, oldukça yıpranmış bulunmasına rağmen, esaslı bir revizyona tâbi tutulamamakta ve işletme atölyelerimizde imâl edilen zaruri parçalarla kısmi revizyon ve devamlı onarımlarla temin ve idâme edilmektedir. Diğer taraftan atölyemizde imalatı mümkün kılacak çeşitli çelik, malzeme temininde de yokluk derecesine yakın bir müşkülât içersinde bulunulmaktadır.

6 - KÖMÜR DURUMU: Fabrikamızda hâlen kısmen 0-10, kısmen 6-10 olmak üzere cem'an 13 000 ton civarında bir stokumuz mevcuttur. Bu stok 1957 de şimdiye kadar en fazla olarak 47 000 tona yükselmişti. Ancak, bu miktar cebri bir stok olarak yapıldığından, bilhassa çeşitli tip (0-10, 0-5, 6-10) ve evsafıta bulunarak, karışık bir halde yığılması zaruretinde kalınması neticesi alt tabakalara iyi kaliteli kömürün rastladığı tepelerde, mümkün olduğu kadar boru ile havalandırma tedbirleri alınmasına rağmen, için için kızışmalar vukua gelmiş ve ancak 100 C° yi geçmeyen bu kızışmalar kömürün yanmasını mucib olmamakla beraber, haddinden fazla kurummasını ve kısmen kalorisini kaybetmesini intâc etmiştir. Bu itibarla, bu gibi hale meydan kalmamak üzere park stokunun azami 25-30 bin ton civarında bulundurulması ve bilhassa çeşitli kömür sevkiyatında gerekli tasnifi yapılabilmesi için, deşarjmanın arttırılması hususunda, haddinden fazla ısrarda bulunulmaması uygun olacaktır. Bilhassa deşarjmanın arttırılması hususunda Ticaret Dairesinden vaki, haddinden fazla talep ve ısrar, fena kaliteli kömürlerin iyi kaliteli kömürle münasip miktarda karıştırılıp kullanılmasını engellemesi ve iyi kömür sarfiyatının müulen artmasını mucib olarak, neticede faydadan ziyade belki zararı mucib bir hale müncer olmaktadır.

Diğer taraftan, zaman zaman şehir ihtiyacının büyük miktarda veya tamamen silâhtardan temini gerekmekte bulunduğu - dan, bu ihtiyacın emniyetle sağlanabilmesini mümkün kılmak üzere, bu gibi ahvalde günlük sarfiyatımız 860 tonu tecavüz etmekte olduğundan, park stokumuz meyanında ve devamlı olarak, lâsikal 15 000 ton kadar 6-10 tipindeki kömürden bulundurulması lüzumlu bulunmaktadır.

7 - İLAVE SUYU TESİSATI: Bu tesisat ihtiyacımızı ziyadesi ile karşılayabilmektedir. Ancak, en ziyade yıpranan ve esaslı bir ihtiyaç kısmını teşkil eden deniz suyu pompası, birkaç sene evvel İngiltere'ye sipariş edilmiş bulunmasına rağmen, gerekli döviz dolayısıyla henüz temin edilememiş bulunmakta - tadır.

8 - YEDEK MALZEME: Malım olduğu üzere, umumiyetle yedek malzememiz kalmamış ve tedariki de hemen hemen mümkün olamamaktadır denecek halde bulunmaktadır. Zaman zaman çeşitli ithal mallarının gelmekte ve tevzi edilmekte bulunduğunu gazetelerde okumakta ve ihtiyaçlarımızın bir kısmını da karşılayacak maddelere bu meyanda rastlanmakta ise de, ekseriyetle idareimizin bu tahsislerden kâfi derecede faydalanamadığı kanaatini verecek surette ihtiyaç noksanlarımız devam etmektedir. İstemelerimiz umumiyetle malın bulunamadığı beyanı ile avdet etmekte, halbuki zaman zaman istenen malzemenin bir kısmına piyasada rastlanmaktadır. Bu hal, istenen malzemenin vaktinde ve kâfi derecede aranmadığını göstermektedir. Bu hususun daha pratik bir tarzda ve daha çok alâka ile takibe ihtiyaç gösterdiği bir hakikattir.

9 - Daha ziyade şebekeye müteallik bulunmakla beraber, şimdiye kadar İstanbul şebekesinin müteaddit defa büyük çapta, ve re'sen silâhtardan beslenmesi gerektiği gibi, ihtiyacı ancak temin edebilen silâhdar ile şehir merkezleri arasındaki ana irtibatların arızalarda göstermesi neticesi, vakı müşahedemizin kaydı faydalı görülmüştür. Şöyle ki :

e) Anadolu cihetine de silâhtardan cereyan sevki gerektiği takdirde, Bayezid-Umraniye arasındaki, mevcut iki ana irtibat kablosu muattal kalmaktadır. Zira, Silâhdarla Bayezid arasındaki ana irtibatı teşkil eden 16-17 no. lu fiderler Bayezid merkezinin ihtiyacını ancak karşılayabilmekte ve Anadolu yakasına bu yönden cereyan sevkine pay kalmamaktadır.

Bu itibarla Bayezid-Silâh arasının enaz bir kablo ile daha takviyesi lüzumu hissedilmektedir.

b) Umraniye-Bayezid arasında ana irtibat kabloları sıkça denilebilecek derecede arıza ya da kabloların bulunmamasından, bu gibi ahvalde Umraniye merkezinden Bayezid merkezine cereyan sevkiyatı azalmakta veya tamamen kesilmektedir. Bu eksiklik, tabii olarak Silâhdar tarafından kapatılmaktadır. Şimdiye kadar Silâhdar takati bu gibi ihtiyaçları karşılayabilmiştir. Ancak, artmakta bulunan şehir ihtiyacı muvacehesinde tevhür etmek istidadı gösteren Silâhdar takviyesi dolayısıyla, ileride tahditlerle karşılaşılmamak üzere, Umraniye-Bayezid merkezleri arasında daha bir kablo ile takviyesi veya hiç değilse bu takviyenin deniz kablosu kısmında yapılması veya bu takviyenin daha kolay ve münasip ise, Silâhdar-Vaniköy-Umraniye cihetinden yapılması bir ihtiyaç olarak müşahede olunmaktadır.

Keyfiyet saygı ile bilgi ve tetkiklerinize arz olunur.

ES/i.T.

El. Teknik Dairesi Reisi

Bay İhsan Vergin
" İlyas Ekit
" Nizamettin Süner
" Şerif Atıncı
" İbrahim Görener

Bay Özdemir Çırpa
" Nafiz Lenbet
" Erdogan Öztürk

6.4. / 208:

Die folgenden Personen sind die Mitglieder des
Verwaltungsausschusses der Gemeinde
Walden
1. Herr ...
2. Herr ...
3. Herr ...
4. Herr ...
5. Herr ...
6. Herr ...
7. Herr ...
8. Herr ...
9. Herr ...
10. Herr ...

Die folgenden Personen sind die Mitglieder des Verwaltungsausschusses der Gemeinde Walden.

St. Walden, den 1. April 1902.

[Handwritten signature]

Bay. Ihsan Verein	"	Bay. Ihsan Verein
" Ihsan Eklit	"	" Ihsan Eklit
" Muzammilin Diner	"	" Muzammilin Diner
" Şerif Atıncı	"	" Şerif Atıncı
" İbrahim Görener	"	" İbrahim Görener

7/1802 / K.9

14